

FUTBOLUN TARİHÇESİ

İnsanoğlunun "top" ile oynamaya başlamasının tarihi çok eskilere dayanıyor. Mısır'da mezarlardaki duvar resimlerinde ayakla top oynayan insan figürlerine rastlanır. Hatta bu zamandan kalma, 7.5 cm çapında deri veya ketenden yapılmış toplar 2500 yıl önceden günümüze kadar ulaşmıştır ve kimi müzelerde sergilenmektedir.

Homeros da "Odessa"da top oyunlarından bahseder. M.Ö 2500 yıllarında da Çin'de yere dikilmiş iki mızrak arasından bir topu tekmelemek suretiyle geçirmeye çalışarak talim yapıldığı bilinmektedir.

Orta Asya Türklerinin de kız ve erkeklerden kurulu karma takımlarla, topa elle dokunmadan, sadece ayak ve kafa ile vurularak rakip kaleden içeri atmaya çalışarak bir oyun oynadıkları kaynaklarda yer alıyor. İçlerinde Kaşgarlı Mahmut'un da bulunduğu pek çok tarihçinin kitaplarında da Türklerin oynadığı "Tepük" isimli bir oyundan bahsedilir. Bu oyunun söylenen kuralları günümüz futbolunkilere oldukça benzer. Elle oynamak yasaktır, Faullü hareketler tespit edilmiştir, top oyun alanının dışına çıkmaz... Futbol tarih boyunca hemen hemen bütün medeniyetlerde benzer biçimlerde boy gösterdikten sonra bugünkü haline en yakın şeklini 17.

yüzy 1 lde İ ngiltere'de alm 1 ş t 1 r. Daha sonraki geli ş imi ise ş öyle gösterilebilir:

1841 - Futbol topunun tam bir küre biçiminde olmas 1 n 1 n kabulü.

1848 - "Cambridge kurallar 1 " adi alt 1 nda futbol kurallar 1 toplanm 1 ş ve bu kurallarla ilk futbol maç 1 Cambridge'de ö ğ renciler aras 1 nda ilk futbol maç 1 n 1 n oynanmas 1 .

1855 - Bir İ ngiliz tak 1 m 1 n 1 n ilk kez yurt d 1 ş 1 na ç 1 karak futbol oynamas 1 ve böylece Almanya'da futbolun temelini atmas 1 .

1857 - İ ngiltere'de ilk futbol kulübü Sheffield Club'in kurulmas 1 .

1863 - İ ngiltere Futbol Federasyonunun ve böylece modern futbolun do ğ u ş u.

1870 - Portekiz'de oturan İ ngilizlerin burada futbolu yaymaya baş lamalar 1 .

1871 - "Kral Kupas 1 " veya " İ ngiltere Federasyon Kupas 1 " n 1 n baş lamas 1 .

1872 - " İ ngiltere- İ skoçya" , ilk milli maç.

1875 - Kalelere üst direk konulmas 1 ve topa kafayla vurulmas 1 na izin verilmesi.

1876 - Korner kural 1 n 1 n kabulü.

1879 - Glasgow'dan Darwen'e para teklifiyle futbolcu getirilerek

profesyonellik yolunun açılması.

1882 - Futbol kurallarında de ğ iş iklik yapmaya yetkili "International

Board"un kurulması.

1885 - Profesyonelli ğ in İngiltere'de resmen kabulü.

1886 - Ofsayt kuralının kabulü.

1889 - Danimarka ve Hollanda'da futbol federasyonlarının kurulması.

1890 - Futbol maçlarında tam yetkinin hakemlere verilmesi.

1891 - Penaltının kabulü.

1893 - Amerika'da ilk futbol federasyonunun Arjantin'de kurulması.

1895 - İngiltere'de bayanların ilk futbol maçını oynaması.

1899 - Sürenin 90 dakika, ölçülerin 118.4 x 91.4 olarak belirlenmesi.

1901 - Sheffield United - Tottenham Hotspur federasyon kupasının

finalini 110.802 kişinin izlemesi.

1902 - İngiltere'de oynanan ilk milli maçta Avusturya'nın

Macaristan'ı 5-0 yenisi.

1903 - Averajının kabulü.

1904 - Belçika, Fransa, Danimarka, Hollanda, İspanya, İsveç,

İsviçre'nin FIFA'yı kurması.

1906 - Kıtalararası ilk milli maçta Güney Afrika'nın Brezilya'yı

Brezilya'da 5-0 yenmesi.

1907 - Kendi sahasında bulunan bir futbolcunun ofsayt

sayılmamasının kabulü.

1908 - Londra Olimpiyat Oyunları'nda futbolun ilk kez olimpiyat

oyunlarında yer alması.

FUTBOLUN TÜRKİYE'YE GELİŞİ

Modern futbolun İngiltere'den çıkarak yayılması sırasında Osmanlı

İmparatorluğu'nun belli başlı ticaret limanlarındaki kentlere yerleşen

İngilizler futbolu ülkemize sokan kişiler olmuşlardır. İstanbul, İzmir,

Selanik futbolun oynandığı ilk şehir olmuşlardır. Buralarda İngilizler

futbol oynarken Rumlar da onlara katılmışlar ve hem futbol

oynayanlar hem de takımlar önemli sayıda artmıştır. Osmanlı

topraklarında ilk futbol maçının 1875'te Selanik'te oynandığı

bilinmektedir. 1877 yılında ise İzmir'in Bornova çaylıklarında futbol

maçları yapılmıştır. Ancak, bu sıralarda Müslüman gençlerin futbol

oynamaları hoş karşılanmayacağı için Türklerin futbol oynamaları için

biraz daha süre geçmesi gerekmiştir. İzmir'de ilk futbol kulübü 1894

yanında İngilizler tarafından kurulmuş ve adı "*Football Club Smyrna*"

olmu Ő tur. İstanbul'da futbol oynamaya ba Ő lanmas ı ise ancak 1895 y ı l ı nda Kad ı köy ve Moda'da olmu Ő tur. İzmir'den İstanbul'a göçen İngilizler burada futbol oynam ı Ő lard ı r. Buradaki Rumlar da futbola merak salm ı Ő lard ı r ve futbol İstanbul'da çok büyük bir h ı zla yay ı lm ı Ő t ı r. 1897, 1898, 1899, 1904 y ı llar ı nda İzmir karmas ı ve İstanbul karmas ı 4 maç oynam ı Ő lar ve bunlar ı n tümünü İzmir karmas ı kazanm ı Ő t ı r. 1906 y ı l ı nda Atina'da düzenlenen "Ara Olimpiyat"ta İzmir karmas ı ve Selanik Karmas ı yer alm ı Ő t ı r. İzmir karmas ı bu turnuvada 2., Selanik karmas ı da 3. olmu Ő tur. İzmir karmas ı İngilizlerden, Selanik karmas ı ise Rumlardan olu Ő uyordu.

TÜRKLER İ N FUTBOL OYNAMASI

Futbol oynayan ilk Türk 1898 y ı l ı nda İzmir'de İngilizlerle beraber futbol oynayan Selim S ı r r ı Tarcan olmu Ő tur. Ancak kendisine " İ lk Türk futbolcusu" diyemeyiz. İ lk Türk futbolcusu Fuat Hsn Beydir.

İstanbul'da futbolu İngilizlerden görerek merak salan Fuat Hüsnü Bey, daha sonra arkada Ő lar ı n ı ikna ederek ilk Türk futbol tak ı m ı n ı kurmu Ő tur. "Black Stocking" adi alan tak ı m Rumlarla bir maç yapm ı Ő ve bu maç ı 5-1 kaybetmi Ő tir. Kaçabilenler kaçm ı Ő , kaçamayanlar yakalanm ı Ő t ı r ve böylece ilk Türk futbol tak ı m ı n ı n ömrü uzun

olmam ı ş t ı r. Fuat Hüsnü Bey daha sonra İ ngilizlerin kurdu ğ u Kad ı köy

tak ı m ı nda "Bobby" takma ad ı yla oynam ı ş t ı r.

TÜRK FUTBOLUNDA İ LK KULÜPLER

"Black Stocking" tak ı m ı n ı n ba ş ar ı s ı z l ı ğ ı ndan sonra Türkler uzun

süre futbol oynayamam ı ş lard ı r. Ancak, kimse de bu oyunun

cazibesinden kendilerini kurtaramam ı ş lard ı . Türkiye'de kurulan

kulüplerin hemen hepsi futbol kulübü olarak kurulmu ş tur. Bir önemli

istisna "Be ş ikta ş Jimnastik Kulübü"dür. İ lk futbol kulübü ise

"Galatasaray"d ı r.

İ STANBUL KULÜPLER İ :

GALATASARAY SPOR KULÜBÜ

Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) ö ğ rencileri taraf ı ndan 1905'te

kurulmu ş tur. İ lk baslarda K ı rm ı z ı -Beyaz renkleri seçen Galatasaray,

daha sonra Sar ı -Siyah ve son olarak da Sar ı -K ı rm ı z ı renklerle sahaya

ç ı km ı ş t ı r. İ lk maç ı n ı Barhau İ ngiliz gemisiyle yapan Galatasaray

1906-1907 sezonunda İ stanbul Futbol Liginde kat ı lm ı ş t ı r. 1908-1909

sezonunda da bu ligde ş ampion olmu ş tur. 1911 y ı l ı nda Romanya ve

Macaristan'a giderek yurt d ı ş ı nda Türk futbolunu temsil eden ilk tak ı m

olmu ş tur. Bükre ş 'te Bükre ş karmas ı n ı 11-1 yenmi ş tir.

FENERBAHÇE SPOR KULÜBÜ

1907'de Kadıköy'de kurulmuş tur. İlk olarak Sari-Beyaz renkleri

seçen Fenerbahçe daha sonra Sari-Lacivert renkleri kullanmış tır.

1908-1909 sezonunda İstanbul Ligine katılan Fenerbahçe ilk

şampiyonluğunu 1911-1912 sezonunda kazanmış tır. İşgal yıllarında

düşman askerlerin takımlarına karşı aldığı başarılarla gönüllerde taht

kuran Fenerbahçe Galatasaray'la birlikte en çok taraftara sahip iki

takımdan biri olmuş tur.

BEŞİKTAŞ JİMNASTİK KULÜBÜ

1903 yılında "Beşiktaş Bereket Jimnastik Kulübü" adıyla kuruldu.

Barfiks, paralel, halter, güreş, boks ve aletli jimnastik, eskrim

dallarında faaliyet göstermişlerdir. Bir süre sonra adı "Beşiktaş

Osmanlı Jimnastik Kulübü" olmuş tur. Futbolun oynanması ise 1910'lu

yıllarda başlamış tır. Önceleri Kırmızı-Beyaz olan renkleri daha sonra

Siyah-Beyaz olarak değiştirilmiş tir. Çeşitli dallarda büyük başarılar

kazanmasına rağmen Beşiktaş futbolda 1920'li yıllarda aldığı seri

başarılarla adını duyurmuş tur.

KADIKÖY FUTBOL KULÜBÜ

İngilizlerin kurduğu Kadıköy, İstanbul'un ilk futbol kulübüdür. 1905-

1906 ve 1906-1907 yıllarında İstanbul Liginde şampiyon olmuş tur.

MODA FUTBOL KULÜBÜ

1903 y ı l ı n d a İ n g i l i z l e r c e k u r u l m u Ő , 1907-1908'd e Ő a m p i y o n o l m u Ő t u r .

ELP İ S FUTBOL KULÜBÜ

1904 y ı l ı n d a K a d ı k ö y l ü R u m l a r t a r a f ı n d a n k u r u l m u Ő , l i g d e h i ç b i r z a m a n b a Ő a r ı l ı o l a m a m ı Ő t ı r . İ M O G E N E F U T B O L T A K I M I İ n g i l i z l e r i n a y n ı a d ı t a Ő y a n g e z i g e m i s i n i n m ü r e t t e b a t ı n ı n o l u Ő t u r d u ğ u b i r t a k ı m d ı . 1904-1905 Ő a m p i y o n u o l d u .

TATAVLA HERAKL İ S J İ MNAST İ K KULÜBÜ

1896 y ı l ı n d a ö n c e l e r i j i m n a s t i k , a t l e t i z m , g ü r e Ő d a l l a r ı n d a f a a l i y e t g ö s t e r m e k ü z e r e k u r u l m u Ő t u r , 1910' l u y ı l l a r ı n s o n u n d a f u t b o l d a o y n a n m a y a b a Ő l a n m ı Ő t ı . H a l e n " K u r t u l u Ő G e n ç l i k K u l ü b ü " o l a r a k f a a l i y e t i n i n s ü r d ü r m e k t e d i r .

ANADOLU SPOR KULÜBÜ

1908 y ı l ı n d a B u r h a n F e l e k v e a r k a d a Ő l a r ı n ı n g i r i Ő i m i y l e k u r u l m u Ő t u . H a l e n f a a l i y e t l e r i n i s ü r d ü r m e k t e d i r .

VEFA TERB İ YE- İ B E D E N İ Y Y E K U L Ü B Ü

1908'd e , ü ç t a k ı m ı n b i r l e Ő m e s i y l e o l u Ő a n k u l ü p İ s t a n b u l ' u n b e l l i b a Ő l ı k u l ü p l e r i n d e n b i r i o l m u Ő t u r .

BEYKOZ Z İ N D E L E R İ D M A N Y U R D U

Beykoz Sark İ dman Yurdu ve Beykoz Zindeler Yurdu'nun

birleşmesiyle oluşan kulüp, uzun yıllar başarılar kazanmıştır.

SÜLEYMAN İ YE TERB İ YE- İ BEDEN İ YE KULÜBÜ

1911 yılında kurulmuştur.

ANADOLUH İ SARI İ DMAN YURDU

1912 yılında kurulmuştur.

H İ LAL SPOR KULÜBÜ

1912 yılında kurulmuştur.

TELEFONCULAR

İstanbul Telefon Şirketinin İngiliz teknisyen ve işçileri 1912'de

kurmuştur, 1914'te harp hali nedeniyle hükümetçe kapatılmıştır.

ALTINORDU İ DMAN YURDU

1910 yılında Galatasaray'a kardeş kulüp olarak kurulan Progress

International, 1914 yılında bu adı almıştır. Dahiliye Naziri'ni

başkanlığına getirerek hem mali destek sağlamış hem de hükümetten

destek alarak cepheye asker yollamayan tek kulüp olmuştur. Mali

yönden kuvvetlenince yaptığı transferlerle İstanbul liginde

şampiyonluk da kazanmıştır.

PERA SPOR KULÜBÜ

1914 y ı l ı n d a b i r R u m k u l ü b ü o l a r a k k u r u l m u Ő t u r . K u r t u l u Ő S a v a s ı
s o n u n d a k a ı a m a y a n R u m l a r " B e y o ğ l u s p o r " a d ı y l a k u l ü b ü n y a Ő a m ı n ı
s ü r d ü r m ü Ő l e r d i r .

İ T T İ H A T S P O R K U L Ü B Ü

1920'de A l t ı n o r d u ' d a n a y r ı l a n l a r t a r a f ı n d a n k u r u l m u Ő t u r . Ö m r ü p e k
u z u n o l m a m ı Ő t ı r .

D A R Ü Ő Ő A F A K A

D a r ü Ő Ő a f a k a L i s e s i ö ğ r e n c i l e r i t a r a f ı n d a n k u r u l m u Ő t u r .

B E Y L E R B E Y İ S P O R K U L Ü B Ü

1919 y ı l ı n d a k u r u l m u Ő t u r .

M A K A B İ S P O R K U L Ü B Ü

1913 y ı l ı n d a M u s e v i l e r t a r a f ı n d a n k u r u l m u Ő t u r . 1930'lu y ı l l a r ı n
s o n u n d a f a a l i y e t i n i b i t i r m i Ő t i r .

E Y Ü P S P O R K U L Ü B Ü

1917'de k u r u l m u Ő t u r . H a l e n f a a l i y e t l e r i n i s ü r d ü r m e k t e d i r .

K A S I M P A Ő A S P O R K U L Ü B Ü

1921'de k u r u l m u Ő t u r . H a l e n f a a l i y e t l e r i n i s ü r d ü r m e k t e d i r .

T O P K A P I İ D M A N Y U R D U

1921'de kurulmu Ő tur.

ARMSTRONG-V İ CKERS

1912'de Ayni adli İ ngiliz firmas ı n ı n memur, teknisyen ve işçileri taraf ı ndan kurulmu Ő tur. 1914'te hũkũmetçe kapat ı lm ı Ő t ı r.

TŪRK İ DMAN OCA Ğ I

1912'de kurulmu Ő tur. 1.Dũnya Sava Ő s ı ras ı nda kapanm ı Ő t ı r.

SARIYER SPOR KULŪBŪ

1923'te kurulmu Ő tur.

İ STANBUL SPOR KULŪBŪ

İ stanbul Erkek Lisesi Ő ğ rencileri taraf ı ndan 1926'da kurulmu Ő tur.

KARAGŪMRŪK SPOR KULŪBŪ

1926'da kurulmu Ő tur. Halen faaliyetini sũrdũren kulũp bũyũk

ba Ő ar ı lar kazanm ı Ő t ı r.

FER İ KŪY SPOR KULŪBŪ

1927'de kuruldu.

GŪNE Ő SPOR KULŪBŪ

1923'te çok güçlü futbolcularla kurulan kulüp 10 yılından fazla bir

süre varlığını sürdürdü.

İZMİR KULÜPLERİ :

KARŞIYAKA SPOR KULÜBÜ

1912 yılında "Karşıyaka Terbiye-i Bedeniyye Kulübü" adıyla

kuruldu. İzmir'in işgal sırasında tüm İzmir takımları gibi faaliyetlerini

bir süre kestikten sonra yeniden canlanan Karşıyaka, öncelikle

"Karşıyaka Gençlerbirliği", daha sonra "Karşıyaka Spor Kulübü"

adlarını aldı. 'K', 'S', 'K' harflerinin eski dilde okunuşlarından oluşan

"KAF-SIN-KAF" sözüyle ölümsüzleşti ve Türk futbolunun en başlıkları

kulüplerinden oldu.

ALTAY SPOR KULÜBÜ

1914'te "Hilal" adıyla kuruldu. Kısa süre sonra "Altay" adını aldı.

İşgal sırasında faaliyetlerine ara verdikten sonra yeniden çok güçlü

bir şekilde futbola başlayan Altay, 1923-1924 sezonunda ilk İzmir

Futbol Ligi'nin şampiyonluğunu kazandı. Daha sonraki yıllarda da

başlıklarına devam eden Altay 1. Profesyonel Futbol Ligi'nde 3

büyüklerden sonra en çok kalan takım ünvanına sahiptir. 2. lige

düştüğü 2 sezonda da hemen o sene 2.lig şampiyonluğunu

kazanarak 1. lige dönmüş tür.

İ Z M İ R İ D M A N Y U R D U

1919'da Yunan iş galis 1 ras 1 nda iş galcilere kar ş 1 bir h 1 rsla kurulan

kulüp, Rum tak 1 mlar 1 na kar ş 1 ald 1 ğ 1 ba ş ar 1 larla ad 1 n 1 duyurmu ş tur.

Çok ünlü ki ş ilerin oynad 1 ğ 1 futbol tak 1 m 1 nda eski ba ş bakanlar 1 m 1 zdan

Adnan Menderes de yer alm 1 ş t 1 r. İ zmir kurtulduktan k 1 sa süre sonra

da ğ 1 lm 1 ş t 1 r.

ALTINORDU SPOR KULÜBÜ

1923'te Altay'dan ayr 1 lan baz 1 futbolcular taraf 1 ndan kuruldu ve

k 1 sa sürede büyük ba ş ar 1 lar kazand 1 . İ zmir'in en ba ş ar 1 l 1

kulüplerinden biri olan Alt 1 nordu, günümüzde ya ş ad 1 ğ 1 baz 1 sorunlara

ra ğ men Türk futbolunda çok önemli bir yere sahiptir.

GÖZTEPE SPOR KULÜBÜ

1925'te Altay'dan ayr 1 lan baz 1 futbolcular taraf 1 ndan Göztepe

semtinde, Sar 1 -K 1 rm 1 z 1 renklerle kuruldu. Kazand 1 ğ 1 say 1 s 1 z

ş ampionluklar 1 n yani s 1 ra Avrupa Kupalar 1 nda da çok büyük

ba ş ar 1 lar elde etti. Türk futbolunun en güçlü kulüplerinden biri olan

Göztepe son y 1 llarda 2. ligden 1. lige ç 1 kma u ğ ra ş 1 vermektedir.

ÜÇOK SPOR KULÜBÜ

1937'de Altay, Altınordu, Buca kulüplerinin birleşmesiyle oluştu, 2 yıl

sonra kapandı .

DOĞANSPOR KULÜBÜ

1937'de Göztepe, İzmirspor, Egespor kulüplerinin birleşmesiyle

oluşturdu, 2 yıl sonra kapandı .

YARARLANILAN KAYNAK:

<http://www.raksnet.com/tarihce.html>